

O'QUVCHILARNI KASBGA YO'NALTIRISHDA PEDAGOGIK DIAGNOSTIKANING O'RNI

Z.A.Xolmatova¹

Mas'ul muallif: Xolmatova Ziroatxon Anvarovna, Qo'qon davlat universiteti professori, pedagogika fanlari doktori (DSc).

Accepted: 08 Avgust 2026
Published: 08 Avgust 2026

Copyright: © 2026 by the author(s). Licensee Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi.

Iqtibos uchun: Xolmatova, Z. A. O'QUVCHILARNI KASBGA YO'NALTIRISHDA PEDAGOGIK DIAGNOSTIKANING O'RNI / Z. A. Xolmatova // Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi. — 2026. — T. 7, № 1. — B. 360–363.

1. Qo'qon davlat universiteti professori, pedagogika fanlari doktori (DSc)

Annotatsiya. Mazkur maqolada o'quvchilarni kasbga yo'naltirish jarayonida pedagogik diagnostikaning o'rne, imkoniyatlari va amaliy ahamiyati keng yoritilgan. Kasb tanlash jarayonining murakkab va ko'p bosqichli ekanligi, unda o'quvchilarning qiziqishlari, moyilliklari, individual psixologik xususiyatlari hamda shaxsiy qobiliyatlarini aniqlash muhim omil sifatida qaralishi asoslab berilgan. Shu nuqtai nazardan, pedagogik diagnostika o'quvchilarning ichki imkoniyatlarini aniqlash, ularning kasbiy yo'nalishlarini to'g'ri belgilash va ongli qaror qabul qilishiga ko'maklashuvchi asosiy vosita sifatida tahlil qilingan. Shuningdek, maqolada pedagogik diagnostika jarayonida qo'llaniladigan usullar - kuzatish, suhbat, test, so'rovnomalar va amaliy topshiriqlar orqali o'quvchilarning kasbiy moyilliklarini aniqlash imkoniyatlari ko'rsatib berilgan. Diagnostik ma'lumotlar asosida o'quvchilarga individual yondashuvni amalga oshirish, ularning qobiliyatlariga mos kasb yo'nalishlarini tavsiya etish hamda kasbiy o'zini anglash jarayonini rivojlantirish masalalari yoritilgan.

Kalit so'zlar: Kasbga yo'naltirish, pedagogik diagnostika, individual yondashuv, qobiliyat va qiziqishlarni aniqlash, ijtimoiy va shaxsiy kompetensiyalar, kasbiy orientatsiya, kasbiy qobiliyat, kasb tanlash mezonlari, formativ baholash, pedagogik tavsiya, ishga tayyorlash.

РОЛЬ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДИАГНОСТИКИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОМ ОРИЕНТИРОВАНИИ СТУДЕНТОВ

Аннотация. В данной статье подробно рассматривается роль, возможности и практическое значение педагогической диагностики в процессе профессионального ориентирования студентов. Обосновывается, что процесс выбора профессии является сложным и многоэтапным, в котором важным фактором считается выявление интересов, склонностей, индивидуальных психологических характеристик и личностных способностей студентов. С этой точки зрения анализируется педагогическая диагностика как основной инструмент выявления внутренних возможностей студентов, правильного определения их профессионального направления и оказания им помощи в принятии обоснованных решений. В статье также представлены методы, используемые в процессе педагогической диагностики – наблюдение, интервью, тестирование, анкетирование и практические задания – для выявления профессиональных склонностей студентов. Рассматриваются вопросы внедрения индивидуального подхода к учащимся на основе диагностических данных, рекомендации карьерных путей, соответствующих их способностям, и развития процесса профессионального самосознания.

Ключевые слова: профориентация, педагогическая диагностика, индивидуальный подход, выявление способностей и интересов, социально-личностные компетенции, профессиональная ориентация, профессиональные навыки, критерии выбора профессии, формирующее оценивание, педагогические рекомендации, подготовка к работе.

THE ROLE OF PEDAGOGICAL DIAGNOSTICS IN PROFESSIONAL DIRECTION OF STUDENTS

Abstract. This article extensively covers the role, possibilities and practical significance of pedagogical diagnostics in the process of professional guidance of students. It is substantiated that the process of choosing a profession is complex and multi-stage, in which the identification of students' interests, inclinations, individual psychological characteristics and personal abilities is considered an important factor. From this point of view, pedagogical diagnostics is analyzed as the main tool for identifying students' internal capabilities, correctly determining their professional directions and helping them make informed decisions. The article also shows the methods used in the process of pedagogical diagnostics - observation, interview, test, questionnaire and practical tasks - to identify students' professional inclinations. The issues of implementing an individual approach to students based on diagnostic data, recommending career paths appropriate to their abilities, and developing the process of professional self-awareness are covered.

Keywords: Career guidance, pedagogical diagnostics, individual approach, identification of abilities and interests, social and personal competencies, professional orientation, professional abilities, criteria for choosing a career, formative assessment, pedagogical recommendation, preparation for work.

Kirish. O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy siyosatida milliy o'zlikni anglash, milliy va umumbashariy qadriyatlarni o'zlashtirish orqali shaxs bilan jamiyat o'rtasida uyg'unlikni, birdamlikni vujudga keltirish, ehtiyojlarining xususiylikdan umumiylikka o'sib o'tishining qondirilishi har jihatdan o'quvchi va talablarni qobiliyatlari, iste'dodlarini, ichki imkoniyatlarini, o'ziga xos individual-psixologil xususiyatlarini tadqiq etishni, shuningdek rivojlantirishni talab etadi. Bu talab asosan shakllanib borayotgan demokratik huquqiy davlatning yoshlarga nisbatan amalga oshirayotgan siyosati yigit va qizlarga o'z qobiliyati va istidodini namoyon qilish va rivojlantirishga, yangilanish va taraqqiyot jarayonlariga faolroq qo'shilishga jamiyatda o'z o'rinini topish, o'z kasbining ustasi va yetuk kadr bo'lishiga yordam beradi. O'quvchi yoshlarni kasbga yo'naltirishda diagnostik qarashlar kategoriyalari asosan o'quv-tarbiyaviy jarayonda tug'iladigan qiyinchiliklar o'rganiladi va ularni bartaraf etish yo'llari tashkil etiladi.

Kasbga yo'naltirish diagnostikasi yordamida jamiyatdagi ma'naviy-ma'rifiy jarayon tahlil qilinadi va ta'lim-tarbiyaning kafolatlangan natijalari aniqlanadi. Tashxislashda nafaqat ta'lim tarbiya natijalarini sarhisob qilish, balki ularning o'zgarish dinamikasi ham kuzatiladi, mavjud kamchiliklar bartaraf etiladi. Ta'limtarbiya jarayonini tashkil qilish va o'quvchi yoshlarga vatanparvarlik g'oyalari singdirishda asosiy vazifani yetuk pedagog olimlar va o'qtuvchilar bajaradi. Pedagog – ta'lim-tarbiya jarayoni hamda, uning qonuniyatlari, tarkibi va uni tashkil etish mexanizmlarini tadqiq etadi, tarbiyaviy va o'quv ishlarining mazmuni, tamoyillari, ularni tashkil etish shakl, usul hamda yo'sinlarini, kasbga yo'naltirish va uning kompetentlarini ham belgilab beradi. Shaxsni tarbiyalash, o'qitish, ma'naviy dunyoqarashini kengaytirish va shakllantirish Pedagogning asosiy funksiyasi hisoblanadi. Shaxsni tarbiyalash Pedagogikadagi asosiy tushuncha sanalib, oila va jamiyatning barkamol shaxsni shakllantirishga, ma'nau yetuk inson qilib tarbiyalashga yo'naltirilgan birgalikdagi faoliyatini anglatadi. Ta'lim-tarbiya yordamida inson shaxsining ma'naviy va mafkuraviy jihatlarini qaror toptirish hamda, vatanparvarlik ruhida tarbiyalash ko'zda tutiladi [1.B.7]. Dunyoqarash, e'tiqod, vatanparvarlik, ezigulik, go'zallik, yaxshilik, adolatga doir qarash va ko'nikmalarning shaxs sifatiga aylantirilishi tarbiya yordamidagina amalga oshiriladi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Bugungi kunda barcha davlatlar ta'limga imkon qadar ko'p innovatsion yangilik kiritishga, uning sifatini hamda samaradorligini oshirishga intilmoqda. Chunki, ta'lim millat ko'zgusi bo'lib jamiyat va davlatning yuksalib borishini ta'minlovchi yoshlarni tarbiyalovchi, xalqqa yaratuvchanlik ijodkorlik xususiyatlarini baxshida etuvchi kategoriyadir. Uning mahsuli intellektual rivojlangan, keng dunyoqarashli va chuqur mushoxada qiluvchi yangilik yaratishga intiluvchan salohiyatli shaxsni tarbiyalash uchun ta'limning o'zi yangiliklarga boy bo'lishi, uning mazmunida ijodkorlik ruhi va motivlar hukm surishi lozim. O'quv tarbiya jarayonida innavotsion faoliyat subyekti extiyojining majmuaviyligini va shakllantirishgacha bo'lgan amaliy faoliyati jarayonida yuzaga keluvchi subyektning yangilikni yaratish va o'zlashtirishga bo'lgan ehtiyoj va qiziqishlarini o'zida aks ettruvchi, undovchi kuch bo'lmog'i lozim. Bugungi kunda hamkorlik pedagogikasi ham rivojlanib bormoqda, buni jamiyatning turli bosqichlarida tarbiya va ta'lim sohasidagi to'plangan tajribalarni nazariy jihatdan anglash, umumlashtirish va hayotga tadbiq etish asosi zamirida ko'rishimiz mumkin.

O'quvchilarning kasbga layoqatlilik darajalarini o'rganmasdan turib, kasbga yo'naltirib bo'lmaydi, ularni kasbga yo'naltirishga nisbatan individual va differensial yondashuvlarni tatbiq etish mumkin emas. Aks holda kasbga yo'naltirish ishlari faqatgina rasmiyatchilik uchun tashkil etilgan bo'lib qoladi [2.B.25].

O'qituvchi-pedagog o'quvchilarning xususiyatlarini tavsiflar ekan, kasbga yo'naltirishning shartlari va imkoniyatlarini belgilaydi. Shuning uchun pedagog doimiy ravishda ta'lim-tarbiya jarayonini tahlil qilishi va diagnostika faoliyatini amalga oshirishga tayyor bo'lishi kerak. Chunki o'qituvchining pedagogik faoliyati davomida o'quvchilarning xulq-atvorida va xatti-harakatlarida sodir bo'layotgan o'zgarishlarning sabablarini aniqlashga va o'rganishga, ularni kattalarga va tengdoshlariga bo'lgan munosabatlarini aniqlab, tarbiyaning istiqbol dasturini tayyorlashiga ehtiyoj paydo bo'ladi.

O'quvchi yoshlarni kasbga yo'naltirishda diagnostik qarashlar kompetensiyalari mazmuni turli davrda turlicha ya'ni boshlang'ich, o'rta va yuqori sinflar kesimida bir biridan tubdan farq qiladi, qisqacha qilib aytganda ularni maqsadli o'qitish va tarbiyalash jarayonida natijalarni aniqlash zaruriyati kasbga yo'naltirish diagnostikasini vujudga keltirgan. Albatta o'z Ibtidosida bu natijalar oddiy pedagogik metodlar orqali aniqlangan. Bir qator tadqiqotchi olimlar (G. Royleke, L.Rollet, K.Leongard, A.Bass, E.Lichko, A.Shmelev) kasbga yo'naltirish diagnostini-"kasbga yo'naltirish diagnostik faoliyatini qulaylashtirishda zarur bo'lgan axborotni qo'lga kiritish jarayoni"-deb ta'kidlaydilar. X.Feger, N.Petillon, V.Bogatskiylar "...kasbga yo'naltirish diagnostikasi psixologik diagnostikadan ajralib chiqqan" [3.B.102]-degan fikrni ilgari surishadi.

Muhokama va natijalar. Kasbga yo'naltirish diagnostikasining rivojlanish nazaryalarini 3 davrga bo'lish mumkin: [4.B.10]

Birinci davr – qadimgi allomalar qarashlaridan e'tiboran XXI asrgacha davom etgan tadqiqot nazaryalari davri hisoblanadi. Bu davrni falsafiy-adabiy davr deyish mumkin. Bu davrda insonning axloqiy, ijtimoiy tabiatiga taalluqli muammolarni o'rganishga asosiy e'tibor qaratiladi.

Shuning uchun ham shaxsni avalgi tariflar ancha keng ma'noga ega edi. Bu ta'rifda nimaiki inson shaxsiga taalluqli bo'lsa uning biologiyasi, psixologiyasi, ma'daniyati ma'naviyati va boshqalar kiritilgan edi. Insonlar psixologiyasi, dunyo qarashi, sharoitlari va ma'daniyat, ma'rifat darajalari birinci davr asosida kasbga yo'naltirish bo'yicha kategoriyalanadi.

Ikkinchi davr – XIX asrning oxirlaridan XX asrning ikkinchi yarmigacha bo'lgan davrni o'z ichiga oladi. Ya'ni, bu davr pedagoglar shaxs tarbiyasini va kamolotini o'rganish tadqiq etishga o'z hissalarini qo'shgan davr hisoblanadi. Chunki bu davrda inson shaxsini klinik sharoitlarda tadqiq qilish uchun tekshiruvlar olib borildi. Jumladan, bu davrda shaxsga taalluqli introversiya, ya'ni o'zining ichki muammolariga sho'ng'ib o'zi bilan o'zi bo'lishi va atrofdagi voqeahodisalariga diqqatning susayib ketishi, ekstroversiya, ya'ni insonni o'rab olgan muhit atrofga ongning qaratilganligi va shu bilan band bo'lib, o'ziga nisbatan ishonch va diqqatning susayishi, hayajonlanish, insondagi yuqori darajadagi halovatsizlik xususiyati, ma'lum psixologik ijtimoiy vaziyatlarda qo'rquv va hayajon hissiyotlari, rigidlik (tafakkurning tormozlanishi, ya'ni bir marta qabul qilinga hukm yoki fikrlash va harakat usulidan vos kechishning qiyin holati) tormozlanganlik (qo'zg'atuvchilarga qarshi harakatning susayib ketishi), uyg'onganlik holati (qo'zg'atuvchilar ta'sirida yuqori darajada qo'zg'alganlik va uning izlarining ma'lum vaqtgacha qolishi) kabi psixologik holatlar o'rganiladi. Lekin bu davrda shaxsning ijobiy xislatlari, qobiliyatlari ma'daniy, ma'naviy, va shunga o'xshash bir qator fazilatlarini o'rganish diagnostikasi rivojlanmadi. Ikkinchi davrda pedagoglar orqali kasbga yo'naltirilayotgan shaxsning introversiya, ekstroversiya va psixikasi, quruvlari bilan ishlanadi.

Keyingi davr (XX asrning ikkinchi yarmi – XXI asr boshlari) experimental davr bo'lib, bu davrda nemis pedagog olimi Karlxayns Ingenkamp hamda angliyalik psixolog R.Kettel shaxsning ma'rifiy-ma'naviy rivojlanishini o'rganishga e'tibor qaratdilar. Rossiyada shaxsni eksperimental tadqiq qilish borasida A.F.Lazurskiy tizimli ravishda shaxsni ilmiy kuzatuvlar texnikasi va metodikasini, I.S.Kon va R.S.Nemov, I.P.Podlasiy, I.Rogov shaxsning intellektual darajasini o'rganish, o'qtuvchi diagnostikasiga oid metodikalarni ishlab chiqdilar. G.Ayzenk kuzatuv, so'rovnoma hujjatlar tahlillarini matematik ishlab chiqish usullarini yaratdi. G.Olloport shaxs xususiyatlari nazaryasiga asos soldi. R.Kettelesa, G.Ayzenk yaratgan matematik aparatni shaxs xususiyatlari nazaryasiga qo'llab, uni eksperimental o'rganishga xizmat qiluvchi faktorli tahlilni yaratdi. U shaxsning xususiyatlarini belgilovchi faktolar xususiyatlarni aniqladi va tartibga soldi. K.Ingenkamp, Igna Xartmanlar kasbga yo'naltirish diagnostika doirasida shaxsni o'rganish testlarini ishlab chiqdilar. R.Kettel o'zining nomi bilan 16 faktorli "Kettel testi", G.Ayzenk "Ayzenk testi", "Roshax testi" larini yaratishdi. Nemis olimi Mauermannning yozishicha: "Kasbga yo'naltirish diagnostikasi o'zlashtirish va o'quv jarayoniga tayyorgarlik o'rtasida aloqa o'rnatadi, o'quv jarayonida kechadigan o'quv maqsadini to'g'ri belgilaydi va o'quv-tashkiliy shakllarni sharoitga mosligini baholaydi" [5.B.456]. Yuqorida ko'rsatilgan davrlar asosan o'quvchi yoshlarni kasbga yo'naltirish diagnostikasi kategoriyalarining bir turi hisoblanadi. Bu davrlar bilan asosan kasbga yo'naltirishni maqsadli yo'naltirish va mukammal tarzda diagnostik qarashlarni kategoriyalash mumkin.

Kasbga yo'naltirish diagnostikasini tizimlashtirish va mukammal kategoriyalarni loyhashtirish uchun turli davrdagi olimlar nazaryalarini o'rganishgan. Xususan Sharqda kasbga yo'naltirish diagnostikasi elementlari qo'llanilganligidan guvohlik beruvchi manbalar mavjud. "Avesto ta'limoti", "Qur'oni Karim" saboqlari, Abu Abdulloh Muhammad ibn Ismoil al-Buxoriy (810-970), Abu Iso Muhammad ibn Iso at-Termiziy (824-892) kabi Hadis ilmining ulug'lari, tasavvuf ilmi (so'fiylik tariqati) ning namoyondalari: Bahovuddin Naqshbandiy, Abduxoliq G'ijdivoniy, Najmiddin Kubro kabi olimu fuzalolar komil inson to'g'risidagi g'oyalari bilan Sharqda ta'lim-tarbiya jarayonining rivojiga ulkan hissa qo'shdilar. Ularning ta'lim-tarbiyaga oid qarashlarida kasbga yo'naltirish diagnostikasi elementlarini ham uchramiz. Xususan, ushbu olimlarning talimotlarida "ustoz-shogird" munosabatlarini o'rganishimiz va tadqiq qilish, ilm o'rganish bo'yicha yoshlarning aqliy qobiliyatlarini tashxislash va rivojlantirish, ularni kasb tanlashlari uchun imkoniyatlari va qobiliyatlarini diagnostika qilish masalalari o'z ifodasini topgan. Sharqda kasbga yo'naltirish diagnostika elementlarini qo'llashda insonni voyaga yetkazish masalalariga jiddiy e'tibor qaratilgan. Xalq kasbga yo'naltirish diagnostikasi o'zbekona axloq, odob va tarbiyaning murakkab barcha qirralarini o'zida mujassamlashtiradi. Xalq kasbga yo'naltirish diagnostikasida tarbiyaning turli uslublaridan foydalanilgan. Bu uslublar nihoyatda rang-barang bo'lib, ko'p tomonlari bilan ilmiy kasbga yo'naltirish diagnostikasi va kasbga yo'naltirish diagnostikasining shakllanishida ham o'z ta'sirini ko'rsatgan.

Sharqda O'quvchi yoshlarni kasbga yo'naltirish diagnostikasi elementlari quyidagi tarbiya metodlari zamidida qo'llanilgan:

1. Tushuntirish: maslahat berish, uzur so'rash, yaxshiliklar aqida so'zlash, tug'ri maslahatlar beraolish, o'rnak bo'lish.

2. Nasihat berish: o'git, undash, ko'ndirish, iltims qilish, oq yo'l tilash, yaxshiliklar haqida so'zlash, rahmat aytish, duo qilish.

3. Namuna bo'lish: maslahat so'rash, o'rnak bo'lish.

4. Rag'bat va jazo: maqtash, olqishlash, tasanno aytish, ta'kidlash, ta'na-gina, tanbeh berish, uyaltirish va boshqalar... [6.B.42]

Sharqda kasbga yo'naltirish diagnostika elementlari – an'analar, udumlar, rasm-rusmlar, zamidida ham namoyon bo'lgan. Bunda yosh avlodni aqliy rivojlantirish, bilim, ilm, malaka, ko'nikmaga ega bo'lish,

axloqli qilib tarbiyalash: axloq, xulq, odob, yaxshilik, adolat, insof, diyonat, sharmi-hayo, vatanparvarlik va boshqa fazilatlarini shakllantirish;

mehnat tarbiyasi: faollik, ishchanlik, tadbirkorlik, ishbilarmonlik, aqli ish, jismoniy mehnat, imom tarbiya chiniqishi, jismoniy o'yinlar;

nafosat tarbiyasi: guzallik, kiyinish madaniyati, muomila madaniyati, saranjomsarishtalik; ekologik tarbiya: tabiat, atrof-muhit, flora va faunaga sog'lom yondashuv;

iqtisodiy tarbiya: tejamkorlik, bozor iqtisodiyoti, sarf, isrof, foyda, mulk, mulkka egalik, tadbirkorlik;

huquqiy tarbiya: insonparvarlik, burch, vijdon, tenglik, adolat, to'g'rilik, halollik kabi tushunchalarni

shakllantirishga katta e'tibor qaratilgan.

Demak, buyuk ajdodlarimiz tomonidan yaratilgan ta'lim-tarbiyaga oid g'oyalarda kasbga yo'naltirish diagnostika nazariya va amaliyot muammolarini tadqiq qilish va yechimini topishga alohida ahamiyat qaratilgan bo'lib, ularni o'rganish va ulardan foydalanish buyuk ma'naviyatimizni asrashga va rivojlantirishga xizmat qiladi.

Zamonaviy sharoitda kasbga yo'naltirish diagnostikasi rivoji. Bir qator olimlar: Klauer, Ingo Xartman, Karlxayns Ingenkamp, Linert, Frikelarning kasbga yo'naltirish diagnostikasi psixologik diagnostika zamirida tug'ilganligi ta'kidlash albatda o'rinsiz. Bir paytlar psixologik diagnostika biologiya va tibbiyotning tashxis modellarini andoza qilib olgan kabi kasbga yo'naltirish diagnostika ham zarur bo'lganda psixologik ilmiy-tadqiqot metodlardan o'z o'zida foydalandi.

Maktabda kasbga yo'naltirish ishi zarur natijalarni berishi uchun u uzluksiz jarayon bo'lishi va o'zaro bog'langan bir qancha bosqichlardan iborat bo'lishi lozim.

Ilk kasbga yo'naltirish (I-IV sinflar) bolalarni mehnatga tayyorlashdan, yosh xususiyatlarini hisobga olib, ularni kasblar, mehnat olami bilan tanishtirishdan, ularda o'z mehnati bilan boshqalarga naf keltirish ehtiyojini shakllantirishdan iborat. Bunga esa bolalarni qo'ldan keladigan ijtimoiy- foydali mehnatga, o'quv va o'yin faoliyatining har xil turlariga jalb etish mumkin.

O'rta bo'g'inda (V-VII sinflar) maktab o'quvchilarini ijtimoiy- foydali, unumli mehnatga kirishdilar, ularda kasb tanlashning ijtimoiy ahamiyatga molik sabablari, mehnat faoliyatining aniq sohasiga bo'lgan qiziqish shakllanadi. Navbatdagi bosqichda (VIII-IX sinflar) o'quvchilarda tizimlashtirilgan bilimlar, kasblar olamida mo'ljal ola bilish mahorati, aniq kasbga bo'lgan qiziqish shakllanishi lozim, asosi e'tibor yuqori sinf o'quvchilarini moddiy ishlab chiqarish sohasidagi mehnatga tayyorlash ijtimoiy- kasbiy jihatdan bir maqsadni ko'zda tutganligiga qaratilishi kerak.

Xulosa. Kasbga yo'naltirish o'quvchilarning kasbiy layoqati va maqsadi bilan ma'lum bir kasb layoqatiga ega bo'lgan pedagog yordamida kategoriyalanadi. Xususan, O'quvchilarning u yoki bu mehnat faoliyatini tanlash bo'yicha mayl va qiziqishlari har xil bo'lib, barqarorligi esa puxta sanalmaydi. Bu jarayonda o'qtuvchi o'quvchilarning kasbga bo'lgan havas dinamikasi va rivojini kuzatib boorish uchun anketa tarqatish usulini har bir sinf har yili o'tkazishi maqsadga muvofiq bo'ladi. U yoki bu o'quvchining kasb tanlashda yuz berayotgan o'zgarishlarni o'qtuvchi va sinf rahbari diqqat bilan kuzatishi, o'rganishi, sabablarini aniqlashi kerak. Shunday aniqlashlardan keyingina mazkur o'quvchining kasbga havasi va mayliga doir keying ishlari to'g'risida o'ylash mumkin. Kasbga barqaror va asosli qiziqish o'quvchilarning faoliyat turlari – o'quv, mehnat, sinfdan tashqari ishlari va hokazolar bilan mustahkamlanishi zarur. Ammo qiziqishning chuqur va qat'iyligi, avvalo, uning amaliy faoliyatda yanada mustahkamlanishiga bog'liq. Shuning uchun ham qishloq xo'jaligi, texnikaga oid hamda xizmat ko'rsatish texnologik ta'lim dastlari va texnik ijodkorligi to'garaklari ko'proq bu talablarga javob beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

- [1] X.CH.Dusyarov "Kasbga yo'naltirish diagnostikasi". Toshkent. 2018. – B. 7-8
- [2] Асадов .М. Индивидуально-психологические особенности учителя как факторы развития профессионализма: Автореф. дис. канд. Психол. наук. – Ташкент: «НУУЗ», 2007.-25 с.
- [3] Файзуллаева Н. Педагогик билимлар – ўқитувчи касбий маҳоратининг назарий асоси //Uzluksiz ta'lim ж. – Т.: 2006. 6-сон. – 102-бет.
- [4] Короткова М. В. Методика проектирования, разработки и использования творческих заданий по истории // Ж. Преподавание истории в школе. – М.: 2015. - № 3. – С. 10.
- [5] Mehnat ta'limi o'qitish metodikasi, kasb tanlashga yo'llash: darslik / N.A. Muslimov, Sh.S. Sharipov, O.A. Qo'ysinov; O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus taiim vazirligi. – Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2014. – 456-b.
- [6] Xolmatova Z.A. Pedagogik diagnostika (O'quv qo'llanma). Toshkent. 2023.

2021